

ئى ھەكم! جەزمەن مال-دۇنيا چىرايلىق ۋە شېرىندۇر، كىمكى» ئۆز نەپسىنىڭ قانائىتى بىلەن ئالسا، ئۇ بەرىكەت قىلىدۇ، كىمكى تاما بىلەن ئالسا يەپ تۇرۇپمۇ تويمىغان ئادەمگە ئوخشايدۇ ئۇ بەرىكەت قىلمايدۇ، ئۈستۈن قول (بەرگەن قول) تۆۋەن قولدىن (ئالغان قولدىن) ياخشىدۇر» دېدى

ھەكم ئىبنى ھىزام رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەرنىڭ لەيھىسىسىلامدىن بىر نەرسە سورىۋىدىم ئۇ يەنە بەردى، يەنە سورىۋىدىم يەنە بەردى، يەنە سورىۋىدىم يەنە بەردى، ئاندىن ئۇ: «ئى ھەكم! جەزمەن مال-دۇنيا چىرايلىق ۋە شېرىندۇر، كىمكى ئۆز نەپسىنىڭ قانائىتى بىلەن ئالسا، ئۇ بەرىكەت قىلىدۇ، كىمكى تاما بىلەن ئالسا يەپ تۇرۇپمۇ تويمىغان ئادەمگە ئوخشايدۇ، ئۇ بەرىكەت قىلمايدۇ. ئۈستۈن قول (بەرگەن قول) تۆۋەن قولدىن (ئالغان قولدىن) ياخشىدۇر» دېدى. ھەكم: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! سېنى ھەق بىلەن ئەۋەتكەن زات ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، سەندىن كېيىن ھەتتا دۇنيادىن كەتكۈچىلىك ھېچكىمدىن بىر نەرسە سورىمايمەن، دېدىم. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خەلىپىلىكتە ئولتۇرغاندا ھەكمنى بىر نەرسە بېرىش ئۈچۈن چاقىرغان ئىدى، ھەكم ئۇنىڭدىن بىر نەرسە قوبۇل قىلىشقا ئۈنىمىدى. ئاندىن ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خەلىپىلىكتە ئولتۇرغاندا ئۆمەر ھەكمگە بىر نەرسە بېرىش ئۈچۈن چاقىرغان ئىدى، ئۇ قوبۇل قىلىشقا ئۈنىمىدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ: ئى مۇسۇلمانلار جامائەسى! سىلەرنى گۇۋاھلىققا تارتىمەن، ھەكمگە مۇشۇ غەنمەتتىن ئاللاھ ئۇنىڭغا تەقسىم قىلىپ بەرگەن ھەقىقىي بەرسەم ئۇ ئېلىشقا ئۈنىمىدى، دېدى. ھەكم پەيغەمبەرنىڭ لەيھىسىسىلامدىن كېيىن ۋاپات بولغانغا قەدەر ھېچكىمدىن بىر نەرسە سورىمىدى [سەھىھ، (بەش شەرت تولۇق بولغاندا ھەدىس سەھىھ بولىدۇ)] [ھەدىسنى بۇخارى ۋە مۇسلىم بىردەك قوبۇل قىلغان]

ھەدىسنىڭ مەنىسى: ھەكم ئىبنى ھىزام رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەرنىڭ لەيھىسىسىلامنىڭ قېشىغا كېلىپ ئۇنىڭدىن مال سورايدۇ، پەيغەمبەرنىڭ لەيھىسىسىلام ئۇنىڭغا بېرىدۇ، ئۇ يەنە سورايدۇ، ئۇنىڭغا يەنە بېرىدۇ، ئۇ يەنە سورايدۇ، ئۇنىڭغا يەنە بېرىدۇ، ئۇنىڭغا يەنە بېرىدۇ ئاندىن ئۇنىڭغا مۇنداق دەيدۇ: «ئى ھەكم! ھەقىقەتەن مال-دۇنيا چىرايلىق ۋە شېرىندۇر» يەنى ئىنسان يېڭى پىشقان، شەكلى چىرايلىق، تەمى تاتلىق مېۋىنى ياخشى كۆرگەندەك، ئىنسان تەبىئىتىمۇ مال-دۇنيانى ياخشى كۆرىدۇ ۋە ئۇنىڭغا رىغبەتلىنىدۇ، ئاندىن پەيغەمبەرنىڭ لەيھىسىسىلام مۇنداق دېدى: «كىمكى مالنى ئۆز نەپسىنىڭ ساخاۋىتى بىلەن ئالسا، تاما قىلمىسا، ئۇ كىشى ئۈچۈن مالدا بەرىكەت بولىدۇ، گەرچە ئاز بولسىمۇ كۆپىيىدۇ ۋە زىيادە بولىدۇ، مال ساھىبىگە قانائەتچانلىق، كۆڭلى توقلۇق ۋە كۆڭۈل خاتىرجەملىكى ئاتا قېلىنىدۇ ۋە شۇنىڭ بىلەن بەختلىك ياشايدۇ. كىمكى مالنى ئاچ كۆزلۈك ۋە تەمەخورلۇق بىلەن ئالىدىكەن، ئۇنىڭدا بەرىكەت بولمايدۇ، ئاللاھ ئۇ مالدىن بەرىكەتنى تارتىۋېتىدۇ، مال ساھىبىدىن قانائەتنى كۆڭۈل بايلىقىنى تارتىۋېتىدۇ، گەرچە ئۇ كىشىگە زېمىننىڭ خەزىنلىرى بېرىلسىمۇ ئۇ كىشىنىڭ نەپسى توپمايدۇ. ئومۇمى مەزمۇن جەھەتتە مۇشۇ ھەدىسكە ئوخشاش ھەدىس مۇسلىمدا رىۋايەت قىلىنغان: «ھەقىقەتەن مەن ساقلىغۇچى، كىمكى بۇ مال كۆڭۈل توقلۇقى بىلەن بېرىلسە، ئۇ مالدا ئۇ كىشىگە بەرىكەت بولىدۇ، كىمكى بۇ مال تاما قىلىش ۋە سورايش بىلەن بېرىلسە، ئۇ كىشى يەپتۇرۇپ تويمىغان كىشىگە ئوخشاشتۇر» يەنى ھەرقانچە بېسىمۇ توپمايدۇ. مالغا تەلمۈرۈپ ئالغان كىشىنىڭ ئەھۋالى بۇنداق بولسا، سوراپ تۇرۇپ ئالغان كىشىنىڭ ھالى قانداق بولۇپلا؟. بۇ بەك يىراق، شۇنىڭ ئۈچۈن پەيغەمبەرنىڭ لەيھىسىسىلام ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا: «ئەگەر بۇ مال ساڭا سەن قارىماستىن ۋە سورىماستىن كەلسە ئۇنى قوبۇل قىلغىن، ئەمما تەلمۈرۈش ۋە سورايش بىلەن كەلسە كۆڭلۈڭنى ئۇنىڭغا ئەگەشتۈرمە» دېگەن، يەنى مال ساڭا سەن ئۇنىڭغا كۆڭۈل بېرىپ،

تەلمۈرۈپ، قىزىقىپ ۋە سوراش ئارقىلىق كەلسە ئۇنى ئالما، «ئۈستۈن قول تۆۋەن قولدىن ياخشىدۇر» يەنى ئىپەتلىك بولغان قول سورىغان قولدىن ياخشىدۇر، چۈنكى ئۇ ئالى بولدى، ئۆز نەپسىنى سوراشنىڭ خارلىقىدىن ئۈستۈن قىلدى. ئۇنىڭ ئەكسىچە، يەنە بىر قول ئۆز نەپسىنىڭ قەدىر-قىممىتىنى، ئىززەت-ھۆرمىتىنى چۈشۈردى، ئۆز نەپسىنى خارلىققا ئىتتىردى. ھەكىم ئىبنى ھىزام رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنى ھەق بىلەن ئەۋەتكەن زات بىلەن قەسەم قىلىپ، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن كېيىن ھېچ بىر كىشىدىن بىرنەرسە سورىماسلىق توغرىسىدا: «ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! سېنى ھەق بىلەن ئەۋەتكەن زات ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، سەندىن كېيىن ھەتتا دۇنيادىن كەتكۈچىلىك ھېچكىمدىن بىر نەرسە سورىمايمەن دېدى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ۋاپات بولدى، ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خىلاپەتكە ئىگە بولغاندا، ھەكىمنى بىر نەرسە بېرىش ئۈچۈن چاقىرغان ئىدى، ھەكىم ئۇنىڭدىن بىر نەرسە قوبۇل قىلىشقا ئۇنىمىدى، ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋاپات بولۇپ، ئاندىن ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ خەلىپىلىكتە ئولتۇرغاندا ئۆمەر ھەكىمگە بىر نەرسە بېرىش ئۈچۈن چاقىرغان ئىدى. ئۇ قوبۇل قىلىشقا ئۇنىمىدى، ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كىشىلەرنى گۇۋاھلىققا چاقىرىپ: ئى مۇسۇلمانلار جامائەسى! سىلەرنى گۇۋاھلىققا تارتىمەن، ھەكىمگە مۇشۇ غەنمەتتىن ئاللاھ ئۇنىڭغا تەقسىم قىلىپ بەرگەن ھەقىقىي بەرسەم ئۇ ئېلىشقا ئۇنىمىدى، دېدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قىيامەت كۈنى ئاللاھنىڭ ئالدىدا ئۆزىنىڭ زىيىنىغا ھۆججەت بولۇپ قالماسلىق ئۈچۈن شۇنداق قىلىپ، كىشىلەر ئالدىدا ئۆزىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلغانلىقىنى بىلدۈردى، لېكىن شۇنداق بولسىمۇ ھەكىم پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن كېيىن ۋاپات بولغانغا قەدەر ھېچكىمدىن بىر نەرسە سورىمىدى ۋە بەرسىمۇ ئالمىدى

<https://sunnah.global/hadeeth/ug/show/3703>

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

